

О.П. Близнюк, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

А.І. Сіфурова, здобувач (*ХДУХТ, Харків*)

ОПТИМІЗАЦІЯ СТРУКТУРИ ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ

В процесі диференційованого вибору джерел фінансування оборотних активів підприємств роздрібною торгівлю головними цілями ефективного управління повинні бути мінімізація рівня фінансового ризику та оптимізація фінансової структури капіталу, сформованого з власних та позикових коштів, досягнення фінансової рівноваги між джерелами фінансових ресурсів та напрямками їх інвестування в різні складові частини необоротних та оборотних активів, формування на цій основі збалансованої оптимальної структури активів і капіталу підприємств роздрібною торгівлю.

В економічній літературі виділяються три принципові підходи до фінансування активів підприємства за рахунок різних складових капіталу: консервативний, помірний (компромісний), агресивний.

У фінансовому менеджменті управління фінансуванням активів за рахунок авансування певних джерел фінансових ресурсів (пасивів) з метою оптимізації структури балансу підприємства, розглядається як одне з найважливіших завдань та ключовий напрям усієї фінансової стратегії суб'єкта господарювання. Правильно обрана політика фінансування активів сприяє підвищенню ефективності використання різних джерел фінансових ресурсів підприємства, мінімізації фінансового ризику та збалансованості формування структури активів і капіталу, забезпечує бажаний для підприємства рівень фінансової стійкості та платоспроможності.

Головними принципами, яких слід дотримуватися в процесі фінансування оборотних активів підприємств роздрібною торгівлю за рахунок власних та позикових джерел капіталу повинні бути: досягнення оптимального співвідношення між вартістю (ціною) фінансових ресурсів та дохідністю тих частин оборотних активів, в які вони вкладені; оптимізація термінів залучення (використання) позикових коштів та тривалості обороту відповідних оборотних активів; досягнення цільових рівнів рентабельності, ліквідності, фінансової стійкості в процесі використання оборотних активів торговельного підприємства. Іншими словами, чим більший потенційний ризик та високу ціну несе конкретне джерело формування капіталу, тим вищий потенційний дохід та віддачу воно повинно мати в процесі інвестування в оборотні активи.

Для оцінки рівня фінансового ризику формування структури джерел капіталу за критеріями вартості (ціни) і термінів залучення коштів з різних джерел, та відповідної структури оборотних активів підприємства роздрібної торгівлі, сформованої за критеріями максимізації рівня рентабельності та визначеного ступеня ліквідності постійної та змінної частин оборотних активів, доцільно використовувати відомі статистичні методи та показники оцінки ризиків, такі як дисперсія, стандартне відхилення, коефіцієнти варіації та коваріації, коефіцієнт β (бета), коефіцієнти кореляції та детермінації.

В процесі управління фінансуванням оборотних активів з певних джерел сформованого капіталу підприємств роздрібної торгівлі, оптимізацію структури активів за рахунок власних та позикових фінансових ресурсів, відповідно до визначеного рівня фінансового ризику, вважаємо за доцільне здійснювати на основі деталізації та фінансової оцінки структурних частин капіталу і активів торговельного підприємства за такими взаємопов'язаними критеріями: «ціна джерела капіталу – економічна рентабельність профінансованого активу»; «термін залучення (використання) джерела капіталу – ліквідність (оборотність) відповідного активу».

На основі визначення статистичних характеристик оцінки фінансового ризику, зокрема, коефіцієнтів кореляції та детермінації, можна визначити щільність взаємозв'язку між рядами показників: ціною джерел формування капіталу та рентабельністю профінансованих за його рахунок активів; термінами залучення довго- та короткострокових позикових коштів та ліквідністю (оборотністю) профінансованих за їх рахунок оборотних активів. Це сприятиме подальшій оптимізації та збалансуванню загальної структури активів і капіталу підприємств роздрібної торгівлі, порівняно з фактичною структурою, а також вплине на зростання рівня забезпеченості власними оборотними коштами та коефіцієнта маневреності власного капіталу, які слугують індикаторами підвищення рівня фінансової стійкості та зниження рівня фінансового ризику в торговельних підприємствах.

Таким чином, в процесі оптимізації структури активів і капіталу та обрання ефективних напрямів інвестування коштів в оборотні активи підприємств роздрібної торгівлі (товарні запаси, дебіторську заборгованість, поточні фінансові інвестиції, грошові кошти тощо) необхідно дотримуватися таких ключових критеріїв: мінімізації середньозваженої вартості (ціни) та ризику джерел формування капіталу; формування збалансованої вертикальної та горизонтальної структури активів і капіталу; забезпечення цільового рівня фінансової стійкості; максимізація рентабельності використання активів підприємства торгівлі.